

บทที่ 9

มาตรการปกป้องคุ้มครองพิเศษ (ข้อ 22, 30, 32, 33, 35, 36, 37(ข)-(ง))

ประเด็นที่เน้น /ห่วงใย และความก้าวหน้า-การแก้ปัญหาที่รัฐบาลดำเนินการ

9.1 เด็กผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาแหล่งที่พักพิง

(70) คณะกรรมการรับทราบข้อมูลของรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการบางประการ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกังวลว่า ผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาแหล่งที่พักพิงภายนอกค่ายพักพิงฯ เป็นการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและอาจถูกจับและ/หรือส่งตัวออกนอกประเทศฐานความผิดเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และ/หรือพำนักในประเทศโดยมิชอบ รวมทั้ง และยังไม่มีการจดทะเบียนผู้แสวงหาแหล่งที่พักพิงนับตั้งแต่ปี 2552

(71) คณะกรรมการกระตุ้นรัฐบาลให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อปรับปรุงสภาพการณ์ในค่ายพักพิงชั่วคราวโดยจัดให้มีสิ่งจำเป็นพื้นฐาน คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐบาลขยายเวลาการดำเนินการ ขึ้นทะเบียนผู้แสวงหาแหล่งที่พักพิงซึ่งเพิ่งเดินทางมาถึงเพื่อทราบความต้องการของบุคคลเหล่านั้น และปฏิบัติต่อผู้แสวงหาแหล่งที่พักพิงและผู้ลี้ภัยตามสถานะของบุคคลและไม่กักขังหรือส่งบุคคลเหล่านี้ ไปยังประเทศที่อาจเกิดอันตรายต่อชีวิตได้ คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐบาลแสวงหาความช่วยเหลือด้านวิชาการจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นเอชซีอาร์) และเสนอแนะรัฐบาลให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 (ค.ศ. 1951) และพิธีสาร พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967) (the 1951 Convention relating to the Status of Refugees) และสร้างกรอบงานด้านกฎหมายและสถาบันระดับชาติเพื่อคุ้มครองผู้ลี้ภัย

9.1.1 ประเทศไทยดำเนินการระบวกรับการในการคัดกรองอย่างไม่เป็นทางการผ่านองค์กรเอกชน เช่น COER หรือองค์กรระหว่างประเทศ เช่น UNHCR เพื่อดำเนินการคัดกรองและจดทะเบียนสำหรับผู้มาใหม่เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตอบสนองความต้องการ ซึ่งกระบวนการคัดกรองจะเน้นในกลุ่มผู้หนีภัยจากพม่า เนื่องจากศูนย์พักพิงจะมีอยู่ในจังหวัดที่มีชายแดนประเทศพม่า โดยจะมีที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี และราชบุรี โดยในการคัดกรองมีนโยบายเน้นไปที่กลุ่มของผู้หนีภัยจากการสู้รบ และจะต้องติดตามบิดามารดามา

9.2 เด็กที่เป็นสมาชิกของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน

(72) คณะกรรมการต้อนรับการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2551 ซึ่งทำให้ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน สามารถทำงานที่ขอบด้วยกฎหมายได้ และสามารถได้รับสวัสดิการสังคม รวมถึงการได้รับบริการสาธารณสุขและการศึกษา อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกังวลว่า แรงงานโยกย้ายถิ่นฐานจำนวนมากไม่มีสถานะถูกต้องตามกฎหมาย และบุตรของตนยังเผชิญกับการ

จับกุมและการส่งตัวออกนอกประเทศโดยไม่มี การประเมินความเสี่ยง นอกจากนี้ บุตรของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานมักดำรงชีวิตอย่างแร้นแค้น และมีแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานจำนวนมากที่ต้องทำงานเป็นเวลานานในสภาพการที่เสี่ยงอันตราย

(73) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการการศึกษาประเมินความเสี่ยงเพื่อพิจารณาว่าผู้โยกย้ายถิ่นฐานและบุตรเดินทางกลับสู่ประเทศต้นกำเนิดได้อย่างปลอดภัยหรือไม่ คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการมาตรการด้านกฎหมายและนโยบายเพื่อคุ้มครองเด็กในสถานการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานจากการแสวงประโยชน์และสภาพการทำงานที่อันตราย

- ประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่เด็กที่เป็นสมาชิกของแรงงานโยกย้ายถิ่น ที่เกิดในประเทศไทย โดยที่การบันทึกทางทะเบียน เพื่อติดตามและบริการจากรัฐ และการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ มีการขึ้นทะเบียนให้อยู่ในระบบ และเด็กที่มีอายุ 15 ปี สามารถขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ตาม กฎหมายแรงงาน นอกจากนี้ยังมีการจัดการบริการของรัฐทั้งด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่ และด้านศึกษาพื้นฐานที่จัดให้เพื่อให้เด็กสามารถกลับไปศึกษาต่อเนื่องในประเทศสัญชาติได้
- กระทรวงแรงงานได้ดำเนินนโยบายการจดทะเบียนแรงงานและบุตรติดแรงงานต่างชาติ มีการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติที่ดีต่อแรงงานสำหรับนายจ้างโดยสมัครใจ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรับแนวปฏิบัติที่ดี อาทิ แรงงานในภาคสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัยเพื่อใช้ประกอบการร่างกฎกระทรวงด้านแรงงาน เช่น กฎกระทรวงเกี่ยวกับแรงงานภาคเกษตร กฎกระทรวงเกี่ยวกับแรงงานภาคประมง เป็นต้น
- นอกจากนั้นประเทศไทยยังดำเนินมาตรการในการให้การคุ้มครองเด็กกลุ่มต่างด้าวที่ติดตามแรงงานต่างด้าวมาแล้วถูกทิ้งไว้สถานสงเคราะห์ที่แม่สอด ซึ่งไทยกำลังสร้างระบบการจำแนกคัดกรอง โดยเริ่มพัฒนารูปแบบที่แม่สอด จังหวัดตาก (แม่สอดโมเดล) โดยดำเนินการจำแนกคัดกรองแล้วจึงแสวงหาความร่วมมือกับประเทศต้นทางในการช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้เพื่อส่งกลับประเทศต่อไป
- กรณีเด็กกลุ่มที่พ่อแม่ทิ้งไว้กับชุมชน ทางคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติตินโยบายให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์เด็กในระดับจังหวัดให้ครอบคลุมไปยังเด็กกลุ่มนี้ด้วย
- ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการจดทะเบียนแรงงานและบุตรติดแรงงานต่างด้าว ด้านความเป็นอยู่ กระทรวงแรงงานมีมาตรการดูแลเด็กที่ติดตามแรงงานต่างด้าวเข้ามา ในการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กในสถานประกอบกิจการให้แก่ผู้ใช้แรงงานและครอบครัว ด้านสุขภาพกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายการกระตุ้นให้ตรวจสุขภาพและซื้อประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว รวมไปถึงเด็กที่ติดตามแรงงานต่างด้าว ด้านการศึกษา มีการจัดการศึกษาพื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กสามารถกลับไปศึกษาต่อยังประเทศต้นทางได้

9.3 การแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแรงงานเด็ก

(74) คณะกรรมการรับทราบพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2554 บัญญัติคุ้มครองการจ้างงาน ค่าแรงขั้นต่ำ และสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยสำหรับเด็กอายุ 15 ปีหรือสูงกว่า ตลอดจนนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการจัดแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดสำหรับปี พ.ศ. 2552-2557 อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกังวลว่ากฎหมายของรัฐภาคีไม่ได้ให้การคุ้มครองคนงานที่ทำงานแบบไม่เป็นทางการในภาคการเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การขอกทาน และงานบริการในบ้าน ซึ่งเป็นภาคที่เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยเฉพาะเด็กชาวต่างประเทศและเด็กที่อยู่ในท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวข้องเป็นส่วนใหญ่

(75) คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีให้ศึกษาและให้ข้อมูลในรายงานฉบับต่อไปเกี่ยวกับการจ้างงานเด็กในภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ เช่น การเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การขอกทาน และงานบริการในบ้าน และดำเนินมาตรการเพื่อปรับปรุงระบบตรวจสอบแรงงานเพื่อตรวจสอบติดตามและตรวจหาเด็ก ที่ทำงานในภาคเหล่านี้ คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีแก้ไขกฎหมายเพื่อห้ามมิให้เด็กเกี่ยวพันกับภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กเปราะบาง เช่น แรงงานเด็กต่างด้าว เด็กเร่ร่อน คณะกรรมการเสนอแนะรัฐภาคีให้พิจารณาให้สัตยาบันอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 189 ว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน

- แรงงานนอกระบบในภาคเกษตรกรรม ประเทศไทย ออกกฎกระทรวง คุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดห้ามจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีและกำหนดสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงานเด็กที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม
- แรงงานบริการในบ้าน ประเทศไทยออกกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 คุ้มครองแรงงานบริการในบ้าน โดยมีกลไกขึ้นการทะเบียนแรงงานต่างด้าวและมีกลไกการติดตามตรวจสอบผ่านกลไกของพนักงานตรวจแรงงาน (Labor inspector) กระทรวงแรงงาน โดยการประสานความร่วมมือกับอาสาสมัครแรงงาน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- กรณีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กฎหมายไทยไม่อนุญาตให้ใช้เด็กทำงานภาคบริการท่องเที่ยว
- การขอกทาน ประเทศไทยออกพระราชบัญญัติควบคุมการขอกทาน พ.ศ. 2559 เพื่อเป็นการแก้ปัญหาสังคมและคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคลให้เหมาะสม และกำหนดความผิดทางอาญาแก่ผู้ซึ่งหาประโยชน์จากความไม่สมประกอบทางร่างกาย ความอ่อนด้อยทางสติปัญญาหรือสภาพจิตใจของบุคคลอื่น โดยมีกลไกการคุ้มครองขอกทานเด็กที่จังหวัดสระแก้ว ผ่านกลไกจำแนกคัดกรองเพื่อให้ความคุ้มครองเด็กที่เป็นขอกทาน
- ประเทศไทยกำลังพิจารณาการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 189 เกี่ยวกับลูกจ้างทำงาน ซึ่งพบว่ายังมีอุปสรรคสำคัญหลายประการโดยเฉพาะเรื่องข้อมูลการแสดงตนที่ยังมี

ความคลาดเคลื่อน และการเข้าเมืองผิดกฎหมายของแรงงาน อย่างไรก็ตามระหว่างที่ยังไม่เป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ ประเทศไทยได้เร่งดำเนินมาตรการที่จำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณี อาทิ การจัดตั้งศูนย์บริหารแรงงานนอกระบบ

นอกจากนี้ประเทศไทยยังกำลังศึกษาเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการสัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว ค.ศ. 1991 อีกด้วย

9.4 การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กและการละเมิดเด็ก

(76) คณะกรรมการต้อนรับการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 19) และ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดระวางโทษสำหรับการข่มขืนโดยขึ้นอยู่กับอายุของเหยื่อ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกังวลว่ายังมีการแสวงหาประโยชน์และการละเมิดทางเพศต่อเด็กทั้งเด็กชายและเด็กหญิงในรัฐภาคี คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับการขาดการคุ้มครองเด็กที่เป็นเหยื่อจากผู้กระทำผิด โดยเฉพาะในครอบครัว ซึ่งข้อกังวลนี้ยิ่งทวีขึ้นเนื่องจากกระบวนการสืบสวนและการดำเนินคดีอาญาการละเมิดทางเพศใช้เวลานาน ในขณะที่เด็กไทยเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์โดยถูกลักลอบนำไปต่างประเทศเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ รวมทั้งเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์มาจากครอบครัวยากจน และบุตรแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานที่ไม่มีเอกสาร และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ

(77) ตามแนวทางคำแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2554) เกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรงในรูปแบบทั้งปวง (General Comment no. 13 (2011) on the right of the child to freedom from all forms of violence) คณะกรรมการกระตุ้นรัฐภาคีให้

ก) คงความพยายามในการสร้างความตระหนักของสาธารณชน และเสริมสร้างกลไกการตรวจหาและป้องกัน และกำหนดให้ความคุ้มครองแก่เด็กที่เป็นเหยื่อการเอาเปรียบและการประพฤติดังกล่าวทั้งภายในและภายนอกครอบครัวอย่างเต็มรูปแบบ

ข) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อลดระยะเวลาสืบสวนและดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก และให้การคุ้มครองเด็กที่เป็นเหยื่อจากผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสม

ค) ดำเนินการวิจัยโดยรอบด้าน เกี่ยวกับสาเหตุ ลักษณะ และขอบเขตการเอาเปรียบและการประพฤติดังกล่าวต่อเด็กชายและเด็กหญิงในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งเด็กสัญชาติไทยและเด็กต่างประเทศในรัฐภาคี และให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคำร้องเรียน การสืบสวน และการดำเนินคดี

ง) ในการดำเนินการดังกล่าว คณะกรรมการเสนอแนะให้นำสรุปข้อสังเกตภายใต้พิธีสารเลือกรับเรื่องการขายเด็กการค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (CRC/C/OPSC/THA/CO/1, 2012) ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้เสนอรายงานพิเศษเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กหลังจากเยือนรัฐภาคีในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554 (the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children) ไปดำเนินการปฏิบัติ คณะกรรมการ

เสนอแนะรัฐภาคีให้นำเอกสารผลลัพธ์ซึ่งได้รับรอง ณ การประชุมระดับโลกว่าด้วยการต่อต้านการแสวงประโยชน์ทางเพศ ในปี 2539 2544 และ 2551 ณ กรุงสต็อกโฮล์ม โยโกฮามา และริโอ เดอจาเนโร ตามลำดับ

- ความตระหนักของประชาชน ด้วยกรมคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพิ่มได้รับการจัดตั้งขึ้นมา โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชนแผนในการสร้างความตระหนักแก่สาธารณชนอย่างเต็มที่ และเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบ ป้องกัน และป้องกันการคุ้มครองเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ
- โดยเฉลี่ยประเทศไทยมีระยะเวลาในการสอบสวนและดำเนินการในคดีอาญาเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศของเด็ก ไม่เกิน 1 ปีซึ่งเป็นระยะเวลาที่สั้น
- ประเทศไทยสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยที่ครอบคลุมเกี่ยวกับสาเหตุและขอบเขตของการแสวงประโยชน์ทางเพศทุกรูปแบบทั้งเด็กชายและเด็กหญิง เด็กไทยและต่างชาติในไทย และให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเรื่องร้องเรียน การสอบสวน และการดำเนินคดี สถิติการช่วยเหลือผู้เสียหายกรณีเป็นชาวต่างประเทศ ประเทศไทยได้นำข้อเสนอแนะจากพิธีสารเลือกรับ เรื่อง การขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวข้องกับเด็ก มาดำเนินการโดยเฉพาะการดำเนินมาตรการทางกฎหมาย ในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2558 บัญญัติเพิ่มเติมความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกรมกิจการเด็กและเยาวชนและปรับปรุงโครงการสร้างเพื่อเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานและกำกับดูแลงานด้านสิทธิเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

9.5 สายด่วนช่วยเด็ก

(78) คณะกรรมการรับทราบหน่วยงานบริการสังคมและสภาระดับชาติว่าด้วยเด็ก (the Social Services Division and the National Council for Children) ดำเนินการโทรศัพท์สองสายเพื่อช่วยเหลือเด็ก คณะกรรมการเสนอแนะว่ารัฐภาคีพิจารณาบูรณาการโทรศัพท์ทั้งสองสายนี้เป็นสายระดับชาติเดียวกันเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สายโทรศัพท์นี้ควรครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ สามารถใช้บริการได้ 24 ชั่วโมง และควรมี 3-4 หลักที่จำง่าย และจัดให้มีทรัพยากรการเงินและวิชาการเพียงพอ ตลอดจนบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนให้ตอบคำถามเด็กและวิเคราะห์บทสนทนาทางโทรศัพท์เพื่อจะดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป คณะกรรมการเสนอแนะว่า รัฐภาคีควรแสวงหาความช่วยเหลือด้านวิชาการในด้านนี้จากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) และสายโทรศัพท์ช่วยเหลือเด็กระหว่างประเทศ (Child Helpline International)

กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีแผนบูรณาการความร่วมมือกับมูลนิธิสายเด็ก (Childline) เพื่อให้ดำเนินการทางโทรศัพท์ในการให้ความช่วยเหลือเด็กอย่างทันท่วงที โดยบูรณาการสายด่วนการช่วยเหลือเด็กให้เป็นเอกภาพ โดยให้ครอบคลุมทั่วประเทศและให้บริการ 24 ชั่วโมง

9.6 เด็กในกระบวนการยุติธรรม

(79) คณะกรรมการต้อนรับพระราชบัญญัติศาลครอบครัวและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งนำไปสู่การตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศ และเริ่มกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ อย่างไรก็ตามก็ดี คณะกรรมการกังวลว่าอายุขั้นต่ำในการรับผิดอาญาซึ่งเพิ่มจาก 7 ปี เป็น 10 ปี นั้นยังคงต่ำกว่ามาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับระหว่างประเทศ คณะกรรมการกังวลว่าการฝึกอบรมผู้พิพากษา และบุคลากรตุลาการด้านสิทธิเด็กอาจไม่เพียงพอ และในบางกรณีเด็กอาจถูกกักขังร่วมกับผู้ใหญ่

(80) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการและเสริมสร้างความพยายามเพื่อสร้างหลักประกันว่าจะมีการปฏิบัติด้านมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กเด็กและเยาวชนเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อ 37 39 และ 40 ของอนุสัญญาและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) (the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (the Beijing Rules)) ข้อแนะนำของสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (ข้อแนะนำแห่งกรุงริยาด) (the United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (the Riyadh Guidelines) และกฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกไล่ออกจากเสรีภาพ (กฎแห่งกรุงฮาวานา) (the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty (the Havana Rules) ทั้งนี้ โดยนำคำแนะนำทั่วไปฉบับที่ 10 เกี่ยวกับสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน (CRC/C/GC/10) (General Comment No. 10 on children's rights in juvenile justice (CRC/C/GC/10) คณะกรรมการเน้นย้ำให้ รัฐภาคี

(ก) เพิ่มอายุที่ต้องรับผิดชอบทางอาญาให้เป็นระดับอายุซึ่งเป็นที่ยอมรับกันระหว่างประเทศ และไม่ควรมีใครให้มีอายุไม่ต่ำกว่า 12 ปี

(ข) การส่งเด็กไปยังสถานกักขังจะเป็นทางเลือกสุดท้าย และให้กักขังในระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และต้องเป็นไปตามกฎหมาย

(ค) เด็กได้รับการกักขังแยกจากผู้ใหญ่ และให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสม รวมทั้งสามารถติดต่อกับครอบครัวได้อย่างสม่ำเสมอ

(ง) ส่งเสริมมาตรการทางเลือกในการกักกัน เช่น การหันเหคดี การคุมประพฤติ การให้คำปรึกษา การทำงานบริการชุมชน หรือการรอลงอาญา ในทุกกรณีที่เป็นไปได้

(จ) การฝึกอบรมผู้พิพากษาและบุคลากรการพิจารณาคดีเกี่ยวกับหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาและพิธีสารเลือกรับ

(ฉ) จัดโครงการกลับคืนสู่สังคมสำหรับเด็ก

(ข) ใช้เครื่องมือความช่วยเหลือด้านวิชาการที่พัฒนาที่คณะกรรมการบูรณาการหน่วยงานของสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมเยาวชน (the United Nations Interagency Panel on Juvenile Justice) และสมาชิก ซึ่งรวมถึง UNODC องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) OHCHR และองค์กรพัฒนาเอกชน และแสวงหาคำแนะนำและความช่วยเหลือด้านวิชาการด้านกระบวนการยุติธรรมจากสมาชิกคณะกรรมการ

- ประเทศไทยกำลังดำเนินการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 เพื่อเพิ่มอายุขั้นต่ำของเด็กในการรับผิดทางอาญาเป็น 12 ปี
- การส่งเด็กไปยังสถานกักขังจะเป็นทางเลือกสุดท้าย โดยการกักขังจะใช้ระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ โดยในการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี จะเน้นให้เครือข่ายดูแลแทน โดยไม่เข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก โดยมีการประเมินเด็กตามประวัติเด็ก เพื่อคัดกรองกลุ่มเด็ก รวมถึงมีการเสนอรายงานต่อศาลให้เร็ว ทำให้ศาลพิจารณาคดีเร็วขึ้น
- มีการบังคับใช้มาตรการทางสังคมทดแทนกระบวนการกักขัง โดยความร่วมมือกันของครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา โดยจะต้องมีการแก้บทบัญญัติกฎหมายเพื่อการดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่ายต่อไป
- ส่งเสริมมาตรการทางเลือกในการกักกัน มีการใช้มาตรการของศาลในการหันเหเด็ก มาตรา 86 มาตรการทางเลือกเด็กที่อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และเด็กไม่เคยมีโทษถึงที่สุด โดยเสนอศาลไม่ฟ้องพร้อมมีแผนฟื้นฟู รวมทั้งถึงแม้ว่าจะไม่มีผู้เสียหาย ก็ให้ใช้มาตรการหันเหได้
- การฝึกอบรมผู้พิพากษาและบุคลากรการพิจารณาคดีเกี่ยวกับหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาและพิธีสารเลือกรับ และในการพิจารณาคดีมีการส่งผู้พิพากษาอาวุโสเข้าไปร่วมในองค์คณะพิจารณา
- มีการจัดโครงการกลับคืนสู่สังคมสำหรับเด็ก ได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) โดยพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เป็นประธานในการจัดทำยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการทางปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการยุติความรุนแรงต่อเด็กในกระบวนการยุติธรรม (UN Model Strategies on the elimination of Violence against Children in the Field of Crime Prevention and Criminal Justice) โดยขณะนี้ประเทศไทยกำลังมีแผนในการพัฒนา Model เพื่อขับเคลื่อนการทำงานเกี่ยวกับเด็กในกระบวนการยุติธรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ต้นแบบ

มีการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสวัสดิภาพฯ ใช้ประโยชน์จากเครื่องมือและความช่วยเหลือทางการเงินที่พัฒนาขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศของสหประชาชาติเกี่ยวกับเด็กในกระบวนการยุติธรรมซึ่งรวมถึงการ

สนับสนุนทางการเงิน UNODC องค์การยูนิเซฟ OHCHR และองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศ ในการนำข้อตกลง ยุทธศาสตร์ การนำหลักการของ Model Strategy มาปฏิบัติ (ศาล แต่เดอซอม) โดยศาลเยาวชนและครอบครัว กลาง มีการทำบันทึกข้อตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัวในกระบวนการยุติธรรม (ผู้แทนเครือข่ายสิทธิเด็ก) UNODC ฝึกอบรมพนักงานอัยการ ตำรวจ ศาล เพื่อให้ความรู้ในการปฏิบัติ

9.7 เด็กที่ตกเป็นเหยื่อและพยานเด็ก

(81) คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีประกันว่าเหยื่อหรือพยานอาชญากรรมที่เป็นเด็กทุกคน อาทิ เหยื่อที่เป็นเด็ก กรณีถูกละเมิด ความรุนแรงภายในครอบครัว การแสวงประโยชน์ทางเพศและเศรษฐกิจ การลักพาตัว และการค้ามนุษย์ และ พยานอาชญากรรมรวมถึงอาชญากรรมที่เจ้าหน้าที่รัฐและผู้ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้กระทำ ได้รับการคุ้มครองตามที่กำหนดใน อนุสัญญา และเสนอแนะว่ารัฐภาคีนำแนวทางการปฏิบัติสหประชาชาติเกี่ยวกับความยุติธรรมในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเหยื่อและ พยานอาชญากรรมที่เป็นเด็ก (แนบเป็นภาคผนวกในข้อมติคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม 2005/20 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2548) มาพิจารณาโดยเต็มรูปแบบ (the United Nations Guidelines on Justice in Matters Involving Child Victims and Witnesses of Crime (annexed to Economic and Social Council resolution 2005/20 of 22 July 2005))

- ประเทศไทยได้ดำเนินการคุ้มครองเด็กที่เป็นผู้เสียหายในคดีอย่างเต็มที่ ในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ นี้ ได้มีการดำเนินการประสานงานกันด้านกระบวนการบริหารระหว่างศาลยุติธรรมและกระทรวงพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีองค์กรภาคเอกชนและเครือข่ายในภาคประชาสังคม ติดตามการ ดำเนินงานของศาลเยาวชนและครอบครัว และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้ เป็นไปตามแนวทางของสหประชาชาติ
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีแนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาคดีอาญา

ประเทศไทยกำลังจัดทำแผนพัฒนาการทำงานเกี่ยวกับเด็กในกระบวนการยุติธรรม กรณีเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ และพยานเด็ก โดยใช้ยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการทางปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการยุติความรุนแรงต่อ เด็กในกระบวนการยุติธรรม (Model Strategies) เป็นกรอบในการพัฒนา

9.8 เด็กชนพื้นเมืองหรือชนกลุ่มน้อย (81)

(82) คณะกรรมการกังวลว่า เด็กในชุมชนพื้นเมือง ชนเผ่า และชนกลุ่มน้อยเผชิญปัญหาตราบาปและการเลือกปฏิบัติอยู่ บ่อยครั้งอันเนื่องมาจากอุปนิสัยความเป็นอยู่และภาษาเฉพาะแบบที่แตกต่าง คณะกรรมการกังวลต่อความยากจนที่ปรากฏอยู่ ทั่วไปในกลุ่มประชากรพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย และการขาดข้อมูลประชากรศาสตร์เกี่ยวกับประชากรชาวเขาในประเทศ

(83) คณะกรรมการเสนอแนะว่ารัฐภาคีดำเนินการเพื่อที่จะ

(ก) สร้างความตระหนักของประชาชนไทยเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย และประชาชนพื้นเมือง และเพิ่มความอดกลั้นต่ออุปนิสัยความเป็นอยู่และวิถีชีวิต

(ข) สร้างโอกาสด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชนชนกลุ่มน้อยและชนพื้นเมือง และสร้างหลักประกันให้ชุมชน

(ค) จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประชากรชาวภูเขาที่กระจัดกระจายให้เป็นระบบ ทั้งนี้ให้พิจารณาคำแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2552) เกี่ยวกับเด็กพื้นเมืองและสิทธิของเด็กพื้นเมืองภายใต้อนุสัญญา

เพื่อแก้ปัญหาตราบาปและการเลือกปฏิบัติต่อเด็กชนเผ่า คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและคนไร้สัญชาติในประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหาเด็กที่เกิดในไทย แต่ต้องกลายเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย โดยได้อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงให้ บุตรของคนต่างด้าวทุกกลุ่มที่เกิดในประเทศไทยสามารถอาศัยอยู่ในไทยได้โดยไม่ต้องถูกดำเนินคดี ไม่ว่าจะบิดาหรือมารดาจะเข้ามาอยู่ในไทยโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยสิทธิอาศัยของบุตรจะเป็นไปตามสิทธิของบิดาหรือมารดา และสิทธิอาศัยนั้นก็ติดตัวเด็กต่อไปตราบาปเท่าที่ยังอาศัยอยู่ในไทยโดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี โดยกระทรวงมหาดไทย กำลังได้ดำเนินการเสนอร่างกฎกระทรวงกำหนดฐานะและเงื่อนไขการอยู่ในราชอาณาจักรไทยของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย ซึ่งผลจากการกฎหมายดังกล่าวจะทำให้เด็กชนเผ่าได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กชนเผ่า และกลุ่มชาติพันธุ์อย่างเป็นระบบ

9.9 เด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(84) คณะกรรมการสังเกตว่ารัฐภาคีอยู่ในระหว่างการวางแผนการปฏิบัติการเกี่ยวกับการคุ้มครองและ การพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และต้อนรับมาตรการที่ดำเนินเพื่อสนับสนุนการศึกษา ซึ่งรวมถึงการให้การศึกษาเพื่อการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกังวลว่า ในบริบทความรุนแรงที่มีการใช้อาวุธซึ่งกำลังดำเนินอยู่นั้น

(ก) เด็กเป็นเหยื่อจากระเบิด การฆ่าโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการโจมตีโดยกลุ่มติดอาวุธที่มีไซ้เจ้าหน้าที่รัฐ และในบางโอกาสโดยกองกำลังความมั่นคงของประเทศไทย

(ข) โอกาสการได้รับการศึกษาถูกกระทบเนื่องมาจากการที่กลุ่มติดอาวุธที่มีไซ้เจ้าหน้าที่รัฐมุ่งเป้าหมายที่โรงเรียนและครู ตลอดจนมาจากการที่มีหน่วยทหารรัฐบาลและกึ่งทหารของรัฐบาลใกล้โรงเรียน และ

(ค) เด็กจำนวนหนึ่งได้รับผลกระทบด้านจิตใจหรือทางอ้อม ซึ่งรวมถึงเด็กที่ได้สูญเสียบิดามารดาคนใดคนหนึ่ง หรือบิดามารดาทั้งสองคน เด็กที่ได้รับบาดเจ็บจากความรุนแรง เด็กที่เป็นพยานเหตุการณ์โดยประสบการณ์ตรง หรือรับทราบเหตุการณ์จากสื่อ นอกจากวิธีการอื่น ๆ ตลอดจนเด็กและครอบครัว ซึ่งชีวิตได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์

(85) คณะกรรมการเสนอแนะว่ารัฐภาคี

(ก) ดำเนินมาตรการทันทีเพื่อประกันว่าสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีผลในเชิงลบทั้งในทางตรงและทางอ้อมต่อเด็ก คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีนำข้อเสนอแนะภายใต้พิธีสารเลือกรับเรื่องการเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (CRC/C/OPAC/THA/CO/1, 2012) ไปปฏิบัติโดยไม่ล่าช้า

(ข) สร้างหลักประกันว่าการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่ชะงักอันเนื่องมาจากทหารของรัฐหรือหน่วยกำลังกึ่งทหาร และได้รับการคุ้มครองจากการโจมตีของกลุ่มติดอาวุธของกองกำลังที่ไม่ใช่ของรัฐ

(ค) จัดการสนับสนุนและบริการด้านจิตวิทยาและสังคมให้แก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงที่ใช้อาวุธเป็นอาวุธรุนแรง

(ง) ดำเนินการเร่งรัดให้จัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการคุ้มครองและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้

- กลุ่มเด็กที่เกี่ยวข้องกับความไม่สงบ

- ประเทศไทยมีหลักประกันว่าเด็กจะขึ้นศาลเยาวชนและครอบครัว
- ไม่มีการควบคุมเด็กในสถานควบคุมพิเศษ
- รัฐสนับสนุนเพื่อเยียวยาจิตใจและบริการให้แก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงโดยจัดทำมาตรการคุ้มครองคลุมเด็กและสภาพแวดล้อม กิจกรรมการสร้างความเข้าใจกับพื้นที่ และการเยียวยาผู้เด็กและครอบครัวที่ได้รับกระทบจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการสานสัมพันธ์ในครอบครัว ตลอดจนถึงให้มีเจ้าหน้าที่เยียวยาจิตใจระดับอำเภอ มีกระบวนการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาให้เด็กกลับคืนสู่ภาวะปกติ ผ่านสถาบันการศึกษา กรณีหมอมเพรดา

- เด็กที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบ เป็นผู้เสียหาย

- ประเทศไทยมีแผนในการทำแผนร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้นำศาสนา เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้เสียหายได้อย่างครอบคลุม เพื่อเด็กที่เข้ามาในระบบสามารถที่จะได้รับสิทธิ การฟื้นฟูเยียวยา การศึกษา สุขภาพ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เด็กพึงได้รับ

- ประกันว่าโรงเรียนจะไม่ชะงัก อันเนื่องจากทหารหรือหน่วยกำลังกึ่งทหาร และได้รับการคุ้มครองจากการโจมตีโดยกองกำลังติดอาวุธที่ไม่ใช่รัฐ แนวทางขยายโรงเรียนสันติสุข 200 แห่ง (ศธ.) (ไม่มีข้อมูล)
ประเทศไทยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับเด็กที่ได้รับผลกระทบ และมีการยกร่างแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการคุ้มครองและการพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภายใต้